

Sárospatak Város Jegyzője

3950 Sárospatak, Rákóczi út 32.
Tel.: 47/513-240 Fax: 47/311-404
E-mail: sarospatak@sarospatak.hu

B e s z á m o l ó **- a Képviselő-testületnek –** **az adóztatásról**

Tisztelt Képviselő-testület!

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok közé sorolja a helyi adóval, gazdaságszervezéssel kapcsolatos feladatokat. Az önkormányzás lényegi eleme a helyi közügyek intézése, a helyi közhatalom gyakorlása, ennek egyik fontos forrása a helyi adók rendszere. Lassan negyedszázada működik a helyi adóztatás jogintézménye, amely egy gazdasági alapot hoz létre a helyi önkormányzatok számára a közszolgáltatások biztosítására, illetve a városüzemeltetésre. Az önkormányzat képviselő-testületének egyik alapjoga, hogy önkormányzati rendeletek útján, a helyi adóztatást szabályozza. Helyi adózásról Magyarországon ténylegesen csak 1990 óta beszélhetünk, mert a rendszerváltás előtt működő tanácsai adók fogalmilag nem tartoztak ebbe a körbe.

Egyes adók, díjak esetében központi egységes szabályozás alapján (gépjárműadó, talajterhelési díj), míg a helyi adók esetében törvényi keretek között helyi rendeletek is szabályozzák az adóztatást. A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény felhatalmazása alapján az önkormányzat kizárólagos joga, hogy a törvényben meghatározott adóalanyok és adótárgyak tekintetében helyi adókat vagy azok valamelyikét bevezesse. A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (Htv.) és ennek felhatalmazása alapján elfogadott önkormányzati rendeletek biztosítják az adóztatás kereteit és feltételeit. Törvényi keretek között a képviselő-testület dönt a helyi adók bevezetéséről, az alkalmazott adómértékekről, kedvezményekről és mentességekről. Sárospatak Város Önkormányzatának feladatellátását a saját bevételek, az állami támogatások, valamint az átengedett központi adók biztosítják.

A helyi adózás struktúrája három fő rendszerelemre épül, nevezetesen:

- vagyoni típusú adók (építmény, telekadó),
- a helyi iparűzési adó,
- kommunális adó (idegenforgalmi adó)

Sárospatak Város Önkormányzat Képviselő-testülete helyi rendelettel a helyi iparűzési adót és az idegenforgalmi adót 1992. évben, a talajterhelési díjat pedig 2007. évben vezette be. Vagyoni típusú adónem bevezetésére városunkban nem került sor.

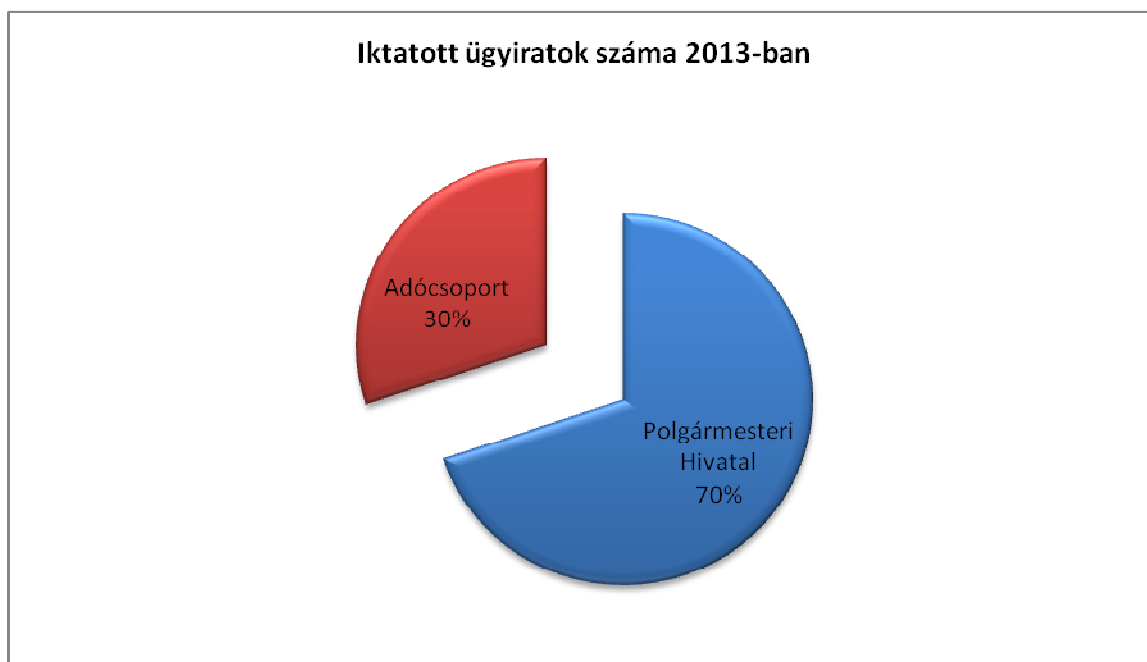
Az önkormányzati adóhatóság látja el az önkormányzat működéséhez szükséges források jelentős részének beszedését, egyben más, az állam által ide delegált hatósági feladatot is végez. Az adóigazgatási feladatok letéteményese a jegyző, így minden esetben az ő nevében jár el az önkormányzati adóhatóság.

Először néhány mondatban szeretném összefoglalni az adóhatóság feladat- és hatáskörét, melyet 2013. évben két fő ügyintéző és 1 fő közfoglalkoztatott látott el.

Az adócsoport látja el a településen bevezetett adónemekkel kapcsolatos bevallási, nyilvántartási, ellenőrzési, adóbeszedési feladatokat. Adóhátralékok tekintetében végrehajtási eljárás megindításának keretében törvényes eszközök széles körének alkalmazásával lépnek fel az önkéntesen nem teljesítőkkel szemben. Az adóhatóság pénzforgalmának számítógépes könyvelése, előírások, törlések vezetése mellett, negyedévenként zárási eredményekről készült összesítő megküldésével adatot szolgáltatnak a Magyar Államkincstár részére. Gépjárműadó adóztatás keretében gondoskodnak az adókivetések határidőre történő elkészítéséről, az adózó részére az adókötelezettség határozattal történő megállapításáról. A gépjárműadó bevétel megosztásának pontos, határidőre történő havi utalása mellett, negyedévenkénti, részletes és szigorú elszámolási rendszerben adatot szolgáltatnak a Magyar Államkincstárnak. Vagyoni bizonyítványt, adóigazolást és adó- és értékbizonyítványt állítanak ki. Hagyatéki, végrehajtási, kiskorú és gondnokság alatt lévő tulajdonos adásvételi ügyében helyszíni értékbecslést végeznek. Törvény által meghatározott esetekben gondoskodnak az adók módjára behajtandó köztartozások beszedéséről és továbbutalásáról.

Ezt követően a 2013-as év adóztatási feladatainak, bevételeinek részletes elemzését szeretném bemutatni. Az adócsoport munkatársaira háruló feladat nagyon sokrétű és szerteágazó, melyet a 2013-ban iktatott ügyiratok száma is megfelelően prezentál.

2013. évben a Polgármesteri Hivatal összes iktatott ügyiratainak száma 33835 db, az adóhatósági ügyek száma pedig 10210 db volt, mely alapján megállapíthatjuk, hogy az összes hivatali ügyek 30 %-át az adóügyek tették ki.

Forrás: Sárospataki Polgármesteri Hivatal Iktató - ügyiratkezelés

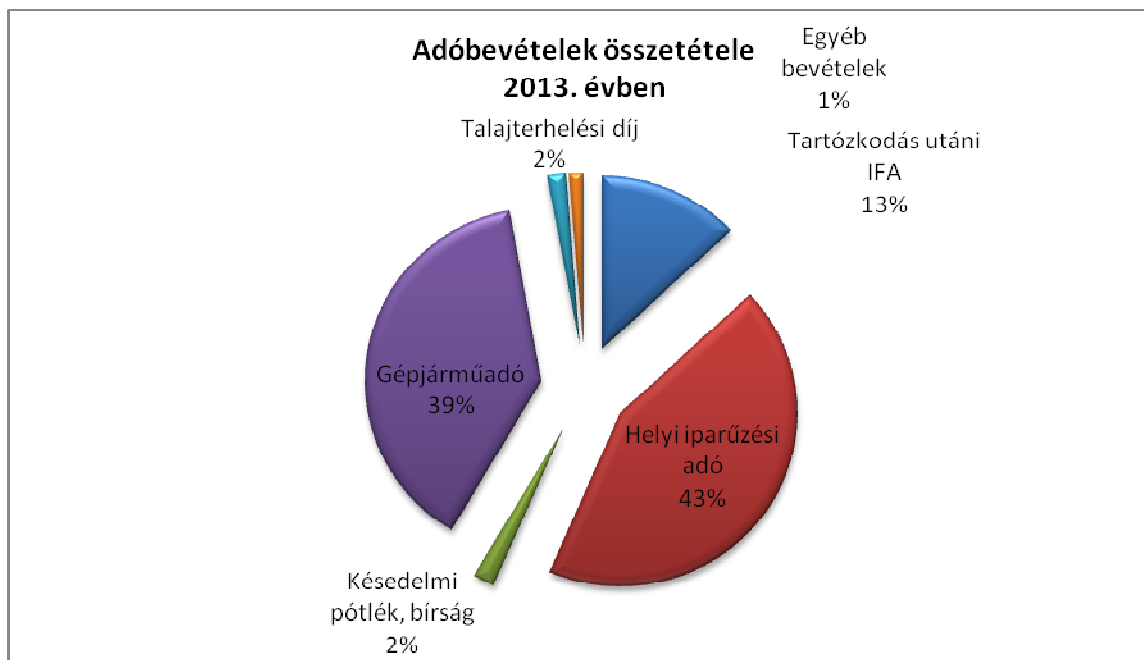
A 2013. évre tervezett adóbevételek előirányzata (345.900 eFt) az előző, a 2012. évi előirányzatnál 57.154 ezer forinttal kisebb összegben került betervezésre. Ennek elsődleges oka, hogy 2013. évtől az adócsoport által beszedett és behajtott gépjárműadó bevétel 60 %-a már a központi költségvetést növeli és csak a befolyó bevétel 40 %-a marad önkormányzati adóbevétel. Az önkormányzat adóbevételei a tervezett előirányzaton felül, 116.94 %-ban teljesültek, így 2013. évben összességében 404.522 ezer forint adóbevétel növelte a saját forrásainkat. A teljesülési adatok vizsgálatát követően megállapítható, hogy az adóbevétel alakulása 2013-ban mindenféleképpen eredményesnek bizonyult.

Helyi és átengedett adóbevételek teljesülése 2013. évben

	Pénzügyi teljesülés eFt-ban
Tartózkodás utáni idegenforgalmi adó	10.745
Helyi iparüzési adó	358.000
Késedelmi pótlék, mulasztási bírság	1.614
Gépjárműadó	31.773
Talajterhelési díj	1.398

Egyéb bevételek	992
Összesen:	404.522

Forrás: Sárospataki Polgármesteri Hivatal Adócsoport 2013. évi zárási összesítő

Forrás: Sárospataki Polgármesteri Hivatal Adócsoport 2013. évi zárási összesítő

Sárospatak város közigazgatási területén 2013. évben két helyi adónemre kiterjedően kerültek az adókötelezettségek megállapításra, a kommunális jellegű idegenforgalmi adóra és az iparüzési adóra. A helyi adókat érintő uniós előírás továbbra sincs, az egyes tagállamok szabadon dönthetnek arról, hogy milyen adónemek működtetését bízzák az önkormányzatokra, illetve milyen korlátokat állítanak számukra. A két helyi adó közül az idegenforgalmi adó mértéke törvény által szabályozottan évente valorizálódik, emelkedik, az iparüzési adó esetében azonban az adóalapra vetített 2 %-os mérték konstans, annak emelésére nincs mód. Továbbra is meghatározó az önkormányzati adóbevételeken belül a helyi adókból származó adók, ezen belül is szignifikáns a helyi iparüzési adó súlya és szerepe. 2013-ban a beszedett helyi adók az önkormányzatnál kezelt adók 91,15 %-át adták ki. A helyi adókon belül az iparüzési adó a meghatározó adónem, a vizsgált időszakban, a pénzügyi teljesítés alapján, 97,08 %-ot ér el a helyi adónemekben belül.

Az adóbevételek időbeli teljesülésének jellemzője, hogy az első félévben általában nem érik el az éves előírások felét és az adóbevételek többségét jelentő iparüzési adó teljesülése csak a feltöltési, kiegészítési kötelezettség leteltét követően, az adóév utolsó napjaiban realizálódhat.

Az adóév végén (december 20-ai nappal) egészítik ki a vállalkozások az iparüzési adóelőlegeket, így ekkor is jelentős befizetések érkeznek iparüzési adóbevételként az önkormányzat számlájára. Az önkormányzatnál maradó adóbevételek beérkezésének zöme az első és harmadik negyedévhez köthetőek, hiszen a március 15-i és szeptember 15-i befizetési határidők ekkor járnak le. Jellemzően a követeléskezelési és végrehajtási eljárások eredményei is a második félévben jelennek meg a teljesülések között.

Adóbevételek negyedévenkénti teljesülése 2013. évben

	Adóbevételek (Ft)	Bevétel %-os megoszlása	Pénzügyi teljesítés negyedévente (Ft)
2013.03.31	129.963.768	32,13	129.963.768
2013.06.30	169.935.065	9,88	39.971.297
2013.09.30	332.797.467	40,26	162.862.402
2013.12.31	404.522.000	17,73	71.724.533

Forrás: Sárospataki Polgármesteri Hivatal Adócsoport pénzforgalmi lista

1.) A helyi adókról bővebben

a.) Helyi iparüzési adó:

Országosan a 3177 önkormányzat közül 2013. január 1-jén helyi iparüzési adóban 2760 település (forrás: NGM) állapított meg valamilyen adókötelezettséget, legyen az állandó vagy ideiglenes jellegű vállalkozási tevékenység. A Htv. szerint adóköteles az önkormányzat illetékességi területén állandó vagy ideiglenes jelleggel végzett vállalkozási tevékenység. Az adó alanya a vállalkozó. Ebben a tekintetben vállalkozónak minősül a gazdasági tevékenységet saját nevében és kockázatára haszonszerzés céljából, üzletszerűen végző a személyi jövedelemadóról szóló törvényben meghatározott egyéni vállalkozó, mezőgazdasági őstermelő, feltéve, hogy őstermelői tevékenységéből származó bevétele az adóévben a 600.000 forintot meghaladja, a jogi személy, ideértve azt is, ha az felszámolás vagy végelszámolás alatt áll, egyéni cég, egyéb szervezet. Adóköteles iparüzési tevékenység alatt a vállalkozó e minőségében végzett nyereség-, illetőleg jövedelemszerzésre irányuló tevékenysége értendő. A vállalkozó állandó jellegű iparüzési tevékenységet végez az önkormányzat illetékességi területén, ha ott székhellyel, telephellyel rendelkezik függetlenül attól, hogy tevékenységét részben vagy egészben székhelyén kívül folytatja.

Ideiglenes jellegű az iparüzési tevékenység, ha az önkormányzat illetékességi területén az ott székhellyel, telephellyel nem rendelkező vállalkozó építőipari tevékenységet folytat, illetőleg természeti erőforrást tár fel vagy kutat, feltéve, hogy a folyamatosan vagy megszakításokkal végzett tevékenység időtartama adóéven belül a 30 napot meghaladja, de nem éri el a 181 napot. Állandó jelleggel végzett iparüzési tevékenység esetén az adó évi mértékének felső határa az adóalap 2 %-a, az ideiglenes jelleggel végzett iparüzési tevékenység esetén az adó mértéke naptári naponként 5.000 forint. Az önkormányzati adóhatósághoz teljesítendő befizetéseket az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 2. számú melléklete szerint kell teljesíteni az adózóknak, félévenként két egyenlő részletben az adóév március 15-éig, illetve szeptember 15-éig. Az iparüzési adó megfizetés sajátossága, hogy az éves bevallás során, minden év május 31-éig számolnak el az adózók az előző évben befizetett előleggel szemben. Ezáltal az egyes adóévekben igencsak eltérő lehet az adó, adóelőlegek nagyságai. 2013. május és júniusában a 2012. évi bevallások benyújtását követően az adózók által visszaigényelt iparüzési adó összege 5.500 ezer forint volt. A társasági adófeltöltésre köteles adózói körnek az önkormányzati adóhatóság felé is fennáll a bevallási és előleg-kiegészítési kötelezettsége. Minden év december 20-áig kell a vállalkozónak a helyi iparüzési adóelőleg összegét a várható éves fizetendő adó összegére kiegészítenie. Összességében 2013. évben 26,81 millió forint előleg-feltöltésről nyújtottak be adóbevallást az erre kötelezett vállalkozások. Az önkormányzati adóhatóság nyilvántartása alapján a regisztrált vállalkozások száma 2013. évben 1333, melyből 7 adózó ideiglenes tevékenység utáni iparüzési adót fizetett önkormányzatunknak. A 1333 adózóból 593 társas vállalkozás, 740 pedig egyéni vállalkozó illetve őstermelő. Nagy örömmel konstatáltuk a városban zajló és megvalósuló egyre nagyobb számú beruházásokban résztvevő vállalkozások által megfizetett ideiglenes iparüzési adó összegét.

Helyi iparüzési adót fizető adózók száma és fizetett adó összege 2013. évben

	Adózók száma	Befizetett adóösszeg Ft-ban
Állandó jelleggel végzett tevék.:		
- társas vállalkozások	587	332.707.915
- egyéni vállalkozók, őstermelők	739	24.206.375
Ideiglenes jelleggel végzett tevék.	7	1.125.000
Összesen:	1333	358.039.290

Forrás: Sárospataki Polgármesteri Hivatal Adócsoport zárási összesítő

Mint ahogy a táblázatból is látható a múlt évben befolyt 358.000 ezer forint adóbevételből a társas vállalkozások fizették be az adók túlnyomó többségét, 93,24 %-ot. Mint minden más törvény esetében, így a helyi adó törvény esetében is elmondhatjuk, hogy 2013. évtől jelentős változások léptek életbe. 2013. január 1-jétől az iparüzési adó alapjából korlátozottan, sávosan progresszív módon vonható le az eladott áruk beszerzési értékének és a közvetített szolgáltatások értékének együttes összege. E törvényi változás elsősorban a kereskedelmi tevékenységet folytató vállalkozások adóalapjának növekedését eredményezte, így az általuk fizetett magasabb összegű adóelőleg kedvezően befolyásolta az iparüzési adóbevétel alakulását. Jelentős változás volt még 2013. évben, hogy két új adózási mód került bevezetésre. A kiadózók tételes adója, a mindenki által csak KATA-ként említett adózás, mely szerint a kisadózó vállalkozók tételes összegben is meghatározhatták az iparüzési adó alapját. Így a vállalkozó adóalapja településenként 2,5 millió forint. A másik, a kisvállalati adó, más néven KIVA, melynek alanya az iparüzési adó alapját meghatározhatja a KIVA alap 20 %-ával növelten. E két lehetőség által kínált kedvezőbb adózási feltételekkel 25 adózó élt településünkön. Előlegcsökkentési kérelemmel mindössze 13 vállalkozás élt 2013. évben és 1.040.000 forint adóelőleg jóváírást kértek. Erre az adóeljárásról szóló törvény rendelkezése ad felhatalmazást a vállalkozásoknak, így az adózó akkor kérheti az adóelőleg módosítását, ha előlegét az előző időszak adatai alapján fizeti és számításai szerint adója nem éri el az előző időszak adatai alapján fizetendő adóelőleg összegét, azaz ha adóalapja csökkenést mutat.

b.) Idegenforgalmi adó:

A helyi adó törvény az idegenforgalommal együtt járó igények kielégítéséhez szükséges anyagi eszközök biztosítását azzal kívánja elősegíteni, hogy lehetőséget biztosít az idegenforgalmi adó bevezetésére. Országosan 3177 önkormányzat közül 2013. január 1-jén idegenforgalmi adóban 777 település állapított meg adókötelezettséget, ebből 14-nél szállásdíj az adó alapja, a többi 763 településen az eltöltött vendégéjszaka szám az irányadó az adó megállapításánál (forrás: NGM). Az adóbevétel fontos szerepet játszik az önkormányzat költségvetésében, hiszen az idegenforgalmi adóbevételek minden beszedett adóforintja után további 1,5 Ft normatív támogatás igényelhető, ami a turizmussal összefüggő költségek és kiadások forrásait növeli. A növekvő vendégforgalom más állami és önkormányzati adóbevételeket is generál, e mellett a városban működő vállalkozások, intézmények bevételeit is gazdagítja. E fizetési kötelezettség sajátossága, hogy alanyai kizárólag magánszemélyek lehetnek, akik a településen üdülési célzattal tartózkodnak.

A Htv. rendelkezése szerint adókötelezettség azt a magánszemélyt terheli, aki nem állandó lakosként az önkormányzat illetékességi területén legalább egy vendégéjszakát eltölt. Itt szükséges megerősíteni, hogy ezt az adónemet nem a sárospataki lakosoknak, és nem a sárospataki szállásadói tevékenységet végző adózóknak kell megfizetniük. A szállásadó csak egyfajta közvetítő szerepet tölt be a vendég és az önkormányzat között, ugyanis ő beszedi, bevallja és befizeti az idegenforgalmi adó összegét. Fontos megemlíteni és hangsúlyozni, hogy a törvény arról is rendelkezik, ha az adóbeszedésre kötelezett az adó beszedését elmulasztotta, abban az esetben ő köteles megfizetni a be nem szedett adó összegét. Az adó alapja a megkezdett vendégéjszaka száma, mértéke személyenként és vendégéjszakánként településünkön 2008. évtől 250 Ft. Az adómaximumok nagyságát a törvényben meghatározott adómérték és a fogyasztói árszínvonal változás együttesen befolyásolja. A Htv. az adómaximumot (a törvényi felső adómérték szorozva az előzőekben felsorolt százalékokkal) 2013. évben az idegenforgalmi adóban 469 Ft/fő értékben állapította meg. Az adó mértékének emelését azért nem tartjuk célszerűnek, mert egyrészt az a vendégforgalom csökkenéséhez vezethet, másrészt nem hagyhatjuk figyelmen kívül a multiplikátor szerepét sem, mi szerint a vendégek pótlólagos pénzköltése mekkora mértékű hatást válthat ki a gazdaság más szektorában is.

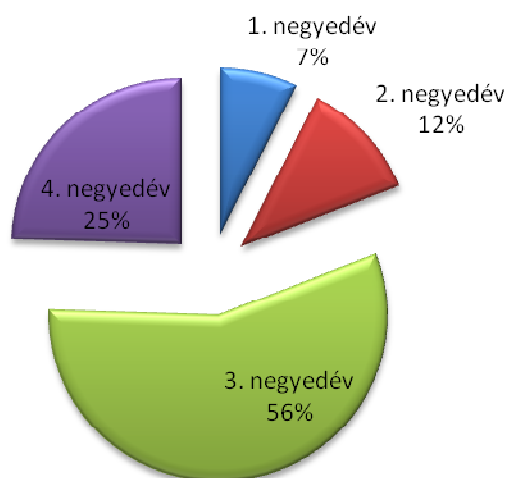
A helyi adó törvényben megfogalmazott adókötelezettség alóli mentesség életkorhoz (kiskorú), speciális egészségügyi, oktatási, munkavégzési, vállalkozási jogviszonyhoz kötődik. Ez lényegében azt eredményezi, hogy a településen jellemzően csak idegenforgalmi célzattal tartózkodó magánszemélyt terhelheti az idegenforgalmi adó. A beszedett idegenforgalmi adót a beszedést követő hónap 15. napjáig kell a szálláshelyeknek az önkormányzati adóhatósághoz önadózás keretében bevallani és az önkormányzat alszámlájára befizetni.

Bevallott vendégéjszakák alakulása 2013. évben

	2013. év
Adóköteles vendégéjszakák száma	43815
Adómentes vendégéjszakák száma	16612
Összes bevallott vendégéjszakák száma	60427

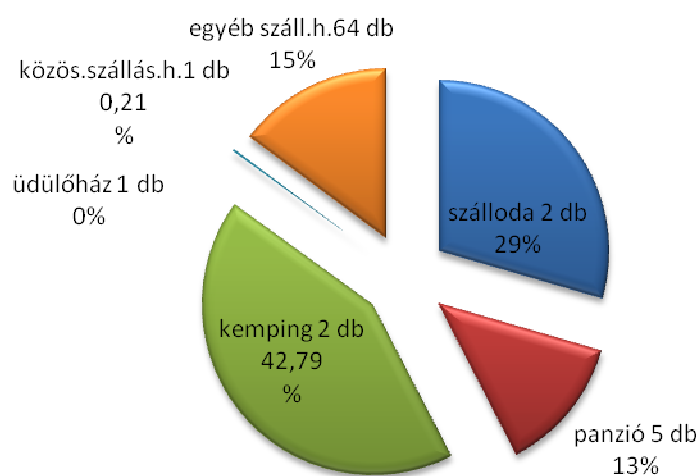
Forrás: Sárospataki Polgármesteri Hivatal Adócsoport lajstrom

Idegenforgalmi adóbevétel teljesülése negyedévenként

Forrás: Sárospataki Polgármesteri Hivatal Adócsoport pénzforgalmi lista

Beszedett IFA megoszlása szálláshely típusonként

Forrás: Sárospataki Polgármesteri Hivatal Adócsoport IFA kimutatás

Az egyéb szálláshelyek aránya az összes szálláshelyen belül 85,3 %-ot képvisel. Ezek a szálláshelyek nagyrészt a város Végárdó területén találhatóak. Elsősorban az adóhatóság ellenőrzési tevékenysége is rájuk fókuszál. Az idegenforgalmi adókötelezettségek teljesítésének ellenőrzése a nyári hónapokban kap nagyobb szerepet, hisz ezeket a szállásokat

elsősorban a Végardó fürdőt szívesen látogató szlovák, lengyel, német turisták veszik igénybe. Nagyrészüket 2-3 szobás, szobánként 3-4 főt elhelyező szálláshely. Az ellenőrzések során a nyilvántartások vezetése, vendégekönyv, számlatömb pontos és megfelelő kitöltése kerül ellenőrzésre. Preventív jelleggel pedig az új szálláshelyek kerülnek ellenőrzésre.

2013. évben 18 szállasadónál a szálláshelyen, 5 adózó esetében pedig az iratok bekérésével a Polgármesteri Hivatal épületében, az összes szálláshelyek 31 %-ánál végzett az önkormányzati adóhatóság részletes ellenőrzést. Az éves ellenőrzés tapasztalatai azt mutatják, hogy az ellenőrzött szálláshelyek 80 %-ánál tapasztaltak adminisztratív jellegű hiányosságot, pontatlanságot, rosszul kialakított gyakorlatot akár a vendégekönyv, akár a számlatömb vagy a bevételek vezetésében is. Két esetben idegenforgalmi adót érintő különbözetet tárt fel az ellenőrzés, de bírság kiszabására az adó minimális összege miatt nem került sor. A tapasztalt hiányosságok is megerősítik azt a tényt, hogy a szállasadói tevékenység segítéséhez, a nyilvántartások vezetésének pontosításához és nem utolsósorban az adóbevételek növeléséhez szükség van a folyamatos ellenőrzésre. Az ellenőrzéshez megfelelő revizori létszámmal van szükség.

2.) Gépjárműadó, mint átengedett központi adónem:

A gépjárműadó bevétel 60 %-os elvonása miatt az előirányzat tervezése során a 2013. évi költségvetés előirányzat az előző évhez képest 46,21 millió forinttal csökkentetten került betervezésre, ám a hátralékok eredményesebb beszedése és a mentességek csökkenése miatt a bevételek év végére túlteljesültek. A gépjárműadó 1992-es bevezetésére a motorizációval járó közterhek arányosabb elosztása, a települési, a fővárosban a kerületi önkormányzatok bevételeinek gyarapítása, valamint a közúthálózat karbantartásához és fejlesztéséhez szükséges források bővítése érdekében került sor.

Gépjárműadó terheli a magyar hatósági rendszámtáblával ellátott gépjárműveket és pótkocsikat. A törvény hatálya nem terjed ki: a magyar hatósági rendszámtáblával ellátott mezőgazdasági vontatóra, a lassú járműre és a lassú jármű pótkocsijára, a négykerekű segédmotoros kerékpárra, a külön jogszabály szerinti „méhesház” gépjárműre, a munkagépre, a CD, a CK, a DT, az OT és a Z betűjelű rendszámtáblával ellátott gépjárműre, a külföldön nyilvántartott tehergépjárművek közül azokra, amelyek az Európai Unió valamely tagállamában vannak nyilvántartva. Az adó alapja a gépjármű közúti közlekedési nyilvántartásban feltüntetett saját tömege (önsúlya) volt, innen származott a gépjárműadó elnevezése is, a „súlyadó”. 2007-től azonban ez a személyszállító gépjárművekre – az autóbusz kivételével – a teljesítmény lett.

Az új szabályozásnak megfelelően az adó alapja tehát a személyszállító gépjármű hatósági nyilvántartásban feltüntetett teljesítménye, kilowattban kifejezve. Az adó összegét a gépjármű teljesítményének és életkorának megfelelő besorolási osztály szerinti forintösszeg szorzata határozza meg.

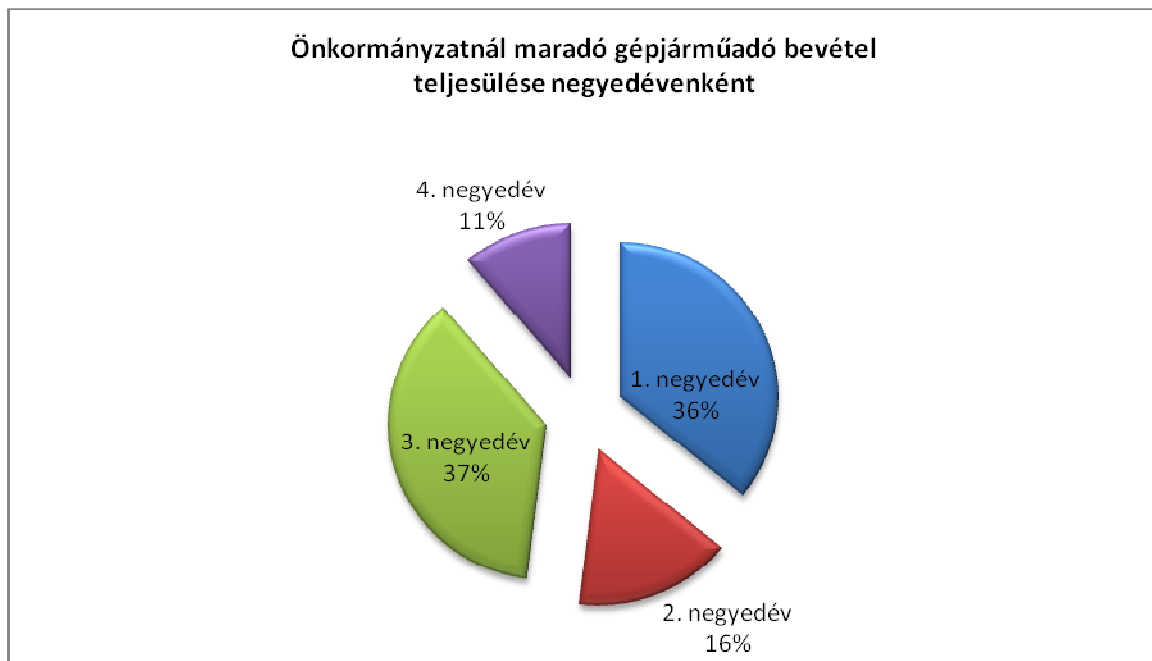
Az adó alapja az autóbusz, a nyerges vontató, a lakókocsi, a lakó pótkocsi hatósági nyilvántartásban feltüntetett saját tömege (önsúlya), tehergépjármű esetében a hatósági nyilvántartásban feltüntetett saját tömege (önsúlya), növelve a terhelhetősége (raksúlya) 50 %-ával. Az adó mértéke minden megkezdett 100 kilogrammja után: a lérugós vagy azzal egyenértékű rugózási rendszerű nyerges vontató, tehergépjármű, autóbusz esetén 850 Ft, más esetben tehergépjármű, nyerges vontató, autóbusz esetén 1380 Ft. A tételes – vagyis nem az önsúlyból kiszámított - mértékű adómértékek változatlanok: az E betűjelű ideiglenes rendszám táblával ellátott személyszállító gépjármű után 10.000 forint, míg a tehergépjármű után 46.000 forint, a P betűjelű ideiglenes rendszám tábla kiadása esetén 23.000 forint adót kell fizetni. Az adó alanya főszabály szerint a gépjármű azon üzemeltetője, ennek hiányában tulajdonosa aki/amely az év első napján a hatósági járműnyilvántartásban szerepel. A gépjárműadóról szóló törvény szerint 20, 30 és 50 %-os adókedvezmény illeti meg a KÖHÉM rendelet 5. számú melléklete szerinti különböző környezetvédelmi osztály-jelzéssel ellátott autóbuszokat, tehergépjárműveket. Ezek a kedvezmények minden esetben már az adókiivetéskor levonásra kerülnek, tehát nem az adózónak kell kérelmeznie. Szintén nem kell kérelmezni a teljes adómentességet a költségvetési szervezeteknek, egyesületeknek, alapítványoknak, amennyiben a tárgyév megelőző évben társasági adófizetési kötelezettségük nem keletkezett, illetve azon autóbuszok tulajdonosainak, üzemeltetőinek, akiknek a számviteli törvény szerinti nettó árbevétele legalább 75 %-ban a helyi és helyközi menetrendszerinti közúti tömegközlekedés folytatásából származott. Van viszont olyan mentesség, amelyet az adóalanyoknak kell kérelmeznie. Ez súlyos mozgáskorlátozottsághoz kötődik, s jogszabályban meghatározott orvosi igazolások benyújtásával érvényesíthető. 2012. évben jelentős jogszabályi változások következtében minden, a korábban megállapított mentességek 2012. december 31-ével megszüntetésre kellett, hogy kerüljön. Ezáltal az addig 450 mozgáskorlátozottság miatt adókedvezményben részesülő adózóval 2013. februárjában határozattal kellett közölni az új adó összegét. Az új szakvélemények kiadásának feltételei nagyon megszigorodtak, a szakértői szerv által kiadott igazolások alapján 2013. évben csak 40 adózó esetében került megállapításra újra a mozgáskorlátozottság miatti adókedvezmény 430.800 forint összegben. A lérugós gépjárművek adóját a kormányzat félévtől csökkentette, így 35 gépjármű esetében új határozat kiadásával 838 ezer forint adót kellett eltörölni.

Az állam általi 60 %-os bevétel elvonással kapcsolatban szeretném még megjegyezni, hogy a bevétel elvonása nem járt a feladatok elvonásával is. Továbbra is az adócsoport bonyolítja le az adókiutalásokat, a havonkénti változások feldolgozását, határozatok kiadását, és a hátralékok behajtását. A gépjárműadó befizetéseket az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 2. számú melléklete szerint kell teljesíteni az adózóknak, félévenként két egyenlő részletben az adóév március 15-éig, illetve szeptember 15-éig.

Adóztatott gépjárművek típusa és darabszáma 2013. évben

	db
személygépkocsi	3712
tehergépjármű	525
autóbusz	11
vontató	6
motorkerékpár	171
pótkocsi	508
utánfutó	13
Összesen:	4946

Forrás: Sárospataki Polgármesteri Hivatal Adócsoport – gépjárműadó lajstrom

Forrás: Sárospataki Polgármesteri Hivatal Adócsoport zárási összesítő

3.) Talajterhelési díj:

A környezetterhelési díjról szóló 2003. évi LXXXIX. törvény alapján, a környezetterhelési díj 2004. január 1-jén került bevezetésre a levegőre és a vízre, a talajterhelési díjra vonatkozó szabályok 2004. július 1-jétől léptek életbe. A talajterhelési díj bevezetésével a törvényalkotó célja a környezet és természet védelme, terhelésének mérséklése, a környezethasználóknak a környezet és természet megóvását szolgáló tevékenységre való ösztönzése. Két adóhatóság is „működik” a talajterhelési díj adózása során, a vízjogi engedély alapján végzett tevékenységéhez kapcsolódó talajterhelési díjjal kapcsolatos adóztatási feladatokat a NAV, a helyi vízgazdálkodási hatósági jogkörbe tartozó szennyvízszikkasztáshoz kapcsolódó talajterhelési díjjal kapcsolatos adóztatási feladatokat pedig az önkormányzati adóhatóságok látják el. Talajterhelési díjfizetési kötelezettség azt a kibocsátót terheli, aki helyi vízgazdálkodási hatósági engedély alapján szennyvízelhelyezést alkalmaz és a műszakilag rendelkezésre álló közcsontra nem köt rá. A törvény a talajterhelési díj mértékét a talajterhelési díj alapja, az egységszorzó (1.200 forint), valamint a területérzékenységi szorzó (1,5) együttes szorzataként határozza meg. Talajterhelési díj alapja a szolgáltató által leigazolt, az adott évben felhasznált vízmennyiség csökkentve a meghibásodás miatt elszivárgott vízmennyiséggel, és a számlával igazolt elszállított szennyvíz mennyiségével. A 2012. évi, tízszeresére emelkedett egységszorzó jogszabályi változását követően a Tisztelt Képviselő-testület különböző mentességek és díjkedvezmények elfogadásával igyekezett egyrészt ösztönözni a lakosságot a hálózatra való rákötésre, illetve az időszakosan, vagy tartósan létfenntartási gondokkal küzdő családokat támogatni.

2013. évben 193 adózót szólított fel az adócsoporthoz bevallás benyújtására, melyből 36 adózó záró bevallást nyújtott be 2012. évre vonatkozóan, s tudta igénybe venni a képviselő-testület rendelete által biztosított 90 %-os díjkedvezményt. A 157 adózó közül 69-en részesültek teljes díjmentességben. A bevallást benyújtók közül 9 adózó részesült pótlékmentes részletfizetési kedvezményben. A bevallás benyújtását elmulasztók közül 11 esetben élt bírságolási lehetőségével az adócsoporthoz, 14 esetben pedig felszólító levél megküldésével tájékoztatta az adózót, hogy tegyen eleget elmulasztott törvényi kötelezettségének.

4.)A következőkben néhány olyan munkaterületet szeretnék kiemelni, amelyek mint a beszámoló elején elhangzott, törvény által a jegyzőre delegált hatósági feladat. Ezen feladatok ellátásából bevétele az önkormányzatnak nem származik, (néhány esetben a köztartozások behajtásából igen), mégis ellátásuk nagy terhet ró az adócsoporthoz dolgozóira.

a.)Adó- és értékbizonyítvány

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. évi törvény 101 paragrafusa szerint az ingatlan fekvése szerint illetékes önkormányzat jegyzője állít ki adó- és értékbizonyítványt az ingatlan és az ingatlanszerzők adatairól. Azt, hogy milyen esetben és milyen szerv megkeresésére állítja ki, különböző törvények szabályozzák, ilyen például a hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. tv., mely szerint hagyatéki ügyben, vagy a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény, mely szerint pedig különböző végrehajtási ügyekben keresik meg a jegyzőt adó- és értékbizonyítvány kiállítására. Minden megkeresés esetében az adócsoport dolgozója helyszíni szemle megtartásával, az ingatlan teljes körű felértékelésével határozza meg az ingatlan értékét. Ingatlanon értendő minden lakó és nem lakó épület, beépítetlen terület, szántó, szőlő, gyepek és erdők stb., Ez nagyon sok esetben Sárospatak közigazgatási területéhez tartozó külterületek felkeresésével is jár, s egy-egy terület behatárolása komoly „nyomozói munkát” igényel. 2013. évben 236 megkeresés érkezett, melyre minden esetben 8 napos ügyintézési határidő állt az ügyintéző rendelkezésére. Az értékelés elvégzéséhez minden esetben a TAKARNET Földhivatali Információs rendszerből történő tulajdoni lap lekérdezésére van szükség, melyek száma 2013. évben 435 db volt. A megkeresések határidőben és teljes körűen történő teljesítése a csoport létszámát figyelembe véve sok esetben komoly problémát okozott.

b.) Adók módjára behajtandó köztartozások:

Az adók módjára behajtandó köztartozások végrehajtása esetén a köztartozás jogosultjának megkeresése alapján folytatja le az adócsoport a végrehajtást. Törvények írják elő, hogy valamely köztartozást az önkormányzati adóhatóság adók módjára köteles behajtani. E köztartozások rendszerint nem adó jellegűek, ezekre a törvény hatálya csak a végrehajtás és az ezzel összefüggő nyilvántartás tekintetében terjed ki. Amikor az adóhatóság adók módjára behajtandó köztartozás beszedése érdekében, megkeresésre fogatosít végrehajtási cselekményeket, nem saját követelését érvényesíti. Ekkor hatásköre csak arra terjed ki, hogy tartozás jogosultjának megbízásából a megkeresésben megjelölt összeg behajtása érdekében intézkedjen. Rendelkezési joga nem terjed ki arra, hogy a köztartozásra fizetési könnyítést engedélyezzen, a tartozást mérsékelje. Adók módjára behajtandó köztartozások például az állam által megelőlegezett gyermektartásdíj, munkaügyi, munkavédelmi bírságok, vámszabálysértések, halvédelmi bírságok, szemetszállítási díj, érdekeltségi díj, szabálysértési, helyszíni bírságok, közigazgatási bírságok, jogalap nélkül felvett családi pótlék, átképzési támogatások, szakértői díj, gondozási díj, stb.

Ezek közül a szabálysértési és helyszíni bírságok 100 %-a, illetve a közigazgatási bírságok 40 %-a az önkormányzat saját bevételeinek számítanak. Az egyéb jogcímen behajtott köztartozásokat a kimutató szervnek utaljuk át, ezekből az összegekből az önkormányzatnak nincs bevétele. Legnagyobb összegű hátralékunk a meg nem fizetett és behajtásra kimutatott szemétszállítási díjakból, és az állam által megelőlegezett gyermektartásdíjakból származnak. Ez jelenleg 18 millió forintot tesz ki. Mint említettem egyrészt az a társadalmi réteg halmozott fel ilyen összegű hátralékot, aki évek óta egyáltalán nem dolgozik, segélyből vagy alkalmi munkából él. Másrészt pedig az a réteg aki annak ellenére, hogy munkahellyel rendelkezik, mégis nehezen tudja kifizetni a közüzemi számlákat. A bírósági végrehajtásról szóló törvény rendelkezik a letiltható jövedelmekről, mely a segélyből történő letiltás foganatosítását egyértelműen tiltja. A munkabérekéből és nyugdíjakból történő tiltás esetén előfordult több esetben is, hogy olyan visszajelzést kaptunk, hogy letiltásunkat sorrendbe állították, mert már előző letiltások megelőzik. Az adók módjára behajtásra kimutatott tartozások beszedésének eredményessége alacsonyabb, mint más adóké. Betudható ez annak, hogy az esetek túlnyomó többségében az adósnak sem munkahelye, sem számlája, sem végrehajtható ingó vagyona nincs. Míg az adók esetében egy folyamatos, többnyire éveken át tartó kapcsolat jön létre az önkormányzati adóhatóság és az adózó között, a bírságok, díjak beszedése gyakran csak egyszeri kapcsolatot feltételeznek, jóval magasabb költséggel. Az elkövetők többsége évek óta nem él életvitelszerűen Sárospatakon, csak állandó bejelentett lakcíme van városunkban. Legtöbbször még a családtagok sem tudnak róla, vagy nem akarnak tudni róla semmit. Az adók módjára behajtandó köztartozások behajtása nagyon idő- és költségigényes intézkedések, melynek nagy részéből, mint említettem az önkormányzatnak bevétele - 1-2 kivétellel – nem származik. 2013. évben az iktatott ügyiratok száma 373, melyből 179 esetben keresték meg adóhatóságunkat más szervek végrehajtási eljárás lefolytatása végett, mely ügyekben a hatóságnak haladéktalanul meg kellett indítania a végrehajtást.

5.) Követelés és hátralékkezelés

A hátralék és követeléskezelés egyre fontosabb részét képezi az adóigazgatási munkának. Mindazokkal szemben, akik önként nem teljesítik fizetési kötelezettségeiket és hátralékot halmoznak fel, az önkormányzati adóhatóság a törvényes és tisztességes eszközök széles körének alkalmazásával következetesen lépnek fel.

Az adóhatóság feladatai közé tartozik a hátralékkal rendelkező gazdálkodók és magánszemélyek fizetésének kikényszerítése és az adófizetők problémáinak méltányos kezelése. Az önkormányzati adóhatóság alapvető célkitűzése a hátralék keletkezés növekedési ütemének lassítása a végrehajtási eljárások hatékony és eredményes alkalmazásával. A legnagyobb forrást jelentő helyi iparűzési adó esetében az elmúlt egy évben 13 %-kal nőtt a hátralék aránya. Kedvezőtlenül hat, hogy a felszámolásban érintett vállalkozások, „bedőlt” adótartozása rendkívül magas és folyamatosan emelkedő trendet mutat. Az előző évekhez képest, jelentősen emelkedett az ilyen címen kieső adóösszeg nagysága. A felszámolási eljárás megindítását követően lehetősége van az önkormányzatnak hitelezői igény benyújtására, de ebben az esetben a tartozás 1 %-át meg kell fizetnie. Ez mindig kellő körültekintést igényel, a lehetőségekhez képest fel kell mérni a vállalkozás vagyonát, hitelezői körét, van-e remény a tartozás megtérülésére, s el kell dönten, hogy érdemes-e a tartozás 1 %-át megfizetni, ezáltal növelni a hátralék összegét. Ezen kívül több cég van felszámolás, illetve végelszámolás alatt, akik esetében az előzetes egyeztetés és vizsgálatok után megállapítható, hogy tartozásuk nem fog kiegyenlítődni. A gazdasági válság hatására rohamosan érzékelhető volt a cégek fizetéseképtelensége, legtöbbjük esetében néhány hónap után megindult a felszámolási eljárás, ami a tartozások felhalmozását eredményezte. Az elmúlt 4 évben 25 cég esetében indult el a felszámolási, végelszámolási eljárás. Fontos megjegyezni, hogy az ő esetükben a tartozások és azok pótlék növekményeinek egy része „technikai hátralék”, hiszen ha már nincs lehetőség az adó beszedésére, behajthatatlan adótartozásként kell jelölni elévülési időig a nyilvántartásban, melyből 5 év után kerülnek kivezetésre. Eltörölni nem lehet ezeket az összegeket, csak jelölésre kerülnek, s ezáltal növelik a hátralékállományt. Ez az összeg nyilvántartásunk szerint kb. 15 millió forint.

A még folyamatosan működő cégek esetében is gondot okoz az adófizetési kötelezettség teljesítése, hiszen a felhalmozott kintlévőség beszedése, a magas szállítói és hiteltartozások miatt rendkívül nehéz helyzetben vannak. Általában elmondható, hogy azon vállalkozások kerültek nagyon nehéz helyzetbe, akik már az előző év tartozásait is vagy átütemezték, vagy nem tudták megfizetni. Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény lehetőséget biztosít az adózó és az adó megfizetésére kötelezett személynek, hogy kérelme alapján az őt terhelő adótartozás, bírság, vagy pótléktartozás mérséklését, elengedését, fizetési halasztását vagy részletfizetését kérje, ha azok megfizetése az ő és a vele együtt élő közeli hozzátartozó megélhetését súlyosan veszélyezteti, vagy a vállalkozás működését ellehetetleníti. Fizetési halasztásban, illetve részletfizetésben feltételhez kötötten több cég és magánszemély is részesült, 2013. évben 15 adózó élt ennek a lehetőségével.

Vállalkozások esetében pénzügyi és vagyoni helyzetükkel kapcsolatos igazolások, magánszemélyek esetében jövedelmi és kiadásokkal kapcsolatos, esetleg orvosi igazolások bekérésre került sor. Tekintettel az önkormányzat anyagi helyzetére adó elengedésére csak 2 esetben került sor. A fizetési könnyítésben érintett adó nem minősül adóelengedésnek. A tőketartozásból eredő hátralékállomány növekedése magával vonja a késedelmi pótléktartozás emelkedését is. Az adók módjára behajtandó köztartozások esetében a helyszíni bírság és a személyszállítási díj hátralékállománya mutat jelentős, 11 %-os emelkedést. Ezen tartozások behajtása az előző pontban említett tényezők miatt eredménytelenebb. A fizetési határidők lejárta következtében időről-időre megemelkednek a nyilvántartott adótartozások összegei. Jellemzően a nyilvántartott tartozások „hullámzó” trendet mutatnak, az adóhatóság eredményes végrehajtásai nyomán csökkennek, ám a fizetési határidők újra generálják a hátralékok növekedését. Az 2013. december 31-ei állapot szerinti összes hátralékállomány az elmúlt egy évben 8 %-os emelkedést mutat, elérve a 68 millió forint összeget. A hátralékok 43 %-ának megtérülése nem várható.

Az esedékes, de meg nem fizetett tartozások megszüntetésére tett végrehajtási intézkedések:

Az adóhátralékok behajtása az év minden hónapjában folyamatosan működik. Az adóhatóság egyetlen esetben sem intézkedett úgy, hogy előtte ne tájékoztatta volna a tartozót arról, hogy már esedékes hátraléka van. Az év első hónapjaiban az adócsoport fizetési felszólítást küld a hátralékosoknak. Minden év március 15-éig, illetve szeptember 15-éig számlaértesítő megküldésével tájékoztatja az adózókat fizetési kötelezettségeikről, melyben határidő kiszabásával lehetőséget ad az önkéntes teljesítésre. A fizetési határidő leteltét követően kerül sor a meg nem fizetett adótartozások végrehajtására. Magánszemélyek esetében elsősorban munkabérből, illetve nyugdíjból történő letiltást kezdeményeznek. Nagyon sok esetben ezekhez a letiltásokhoz kevés információval rendelkeznek, hisz legtöbb esetben az adózó nem szívesen árulja el munkahelyét. Több esetben is szükség van helyszíni ellenőrzésre, illetve adatgyűjtés miatt szomszédok, ismerősök megkérdezésére. 2013. évben 276 adózó esetében keresték meg az Országos Egészségbiztosítási Pénztárt munkahely és kifizető nevének, címének megkérésével, illetve 5 adózó esetében pedig az illetékes Nemzeti Adó- és Vámhivatalt számlaszám megkérésével. Az elmúlt évben nagyon sok letiltást tudtak kezdeményezni a közmunka program keretében foglalkoztatottak esetében. A Kommunális Szervezettel együttműködve, folyamatosan kapnak információt az ott elhelyezkedőkről.

Az adózói nyilvántartással egyeztetve kezdeményezték a munkabérből történő letiltásukat a Magyar Államkincstárnál. Elsősorban annak a társadalmi rétegnek tudták vagy a teljes hátralékát, vagy egy bizonyos részét behajtani, aki szinte évek óta nem dolgozott, s jelentős adóhátralékot halmozott fel. Vállalkozók hátralékainak behajtásakor pedig hatósági átutalási megbízás alkalmazásával az adós pénzügyi intézménynél kezelt pénzeszközeit vonják végrehajtás alá. Ha nemcsak egy pénzintézetnél rendelkeznek számlaszámmal és természetesen ezek az információk rendelkezésükre állnak, több számlaszámra is beadják a hatósági átutalást. 2013. évben 8 esetben 7.2 millió forint adótartozásra hatósági átutalást, 59 adózó esetében munkabérre, vagy nyugdíjra történő letiltást nyújtottak be, illetve 854 fizetési felszólítást postáztak ki az adócsoporthoz tartozó adózói. Ezen túlmenően gépjárműadó tartozás meg nem fizetése esetén pedig elindítják a gépjárművek forgalomból történő kivonását. Ez év közben is kezdeményezhető, ha az adózó adótartozása az egy évi adótételt meghaladja, de elsősorban az év utolsó 2-3 hónapjában fordul elő tömegesen. A járművet a közlekedési igazgatási hatóság a forgalmi engedély és a hatósági jelzés bevonásával a pénzfizetési kötelezettség teljesítésének igazolásáig ideiglenesen kivonja a forgalomból.

A bemutatott adóhatósági munka még részletesebb elemzése túlmutatna egy testületi beszámoló terjedelmén. Látható azonban így is, hogy a csoportnak nagy mennyiségű és nagyon sokrétű feladatot kell ellátni, mely az elmúlt két évben a meglévő csoport létszámával csak nagy erőfeszítés árán volt ellátható. A jogszabályok és az ügyintézési határidők pontos betartása, a feladatok teljes körű ellátása, az ellenőrzések növelése és a hátralékok eredményes behajtása érdekében szükségesnek tartom a csoport létszámának további bővítését.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a beszámolót szíveskedjen megtárgyalni és elfogadni.

Sárospatak, 2014. április 14.

dr. Vitányi Eszter

Készítette: Tamás Zoltánné
adócsoporthoz vezető

Sárospatak Város Önkormányzat Képviselő-testületének

/2014. (IV.25.) KT. határozat-tervezete

az adóztatásról

Sárospatak Város Önkormányzat Képviselő-testülete tárgybani beszámolót megtárgyalta és azt elfogadta.

Felelős: jegyző

Határidő: azonnal

dr. Vitányi Eszter
jegyző

Aros János
polgármester